

Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан
Аграрлық-техникалық университеті
Ғылыми кітапхана

Жеңіс - халықтың өшпес ерлігі

Библиографиялық әдебиеттер көрсеткіші
(Ұлы Жеңістің 65-жылдығына арналады)

Орал-2010

Кіріспе

Жылжыған жылдар көші тән жарасы ғана емес, жан жарасын да жазып, сұрапыл соғыс суреті көмескі тартқанымен, оны санамыздан біржола сыпырып тастай алмайтынымыз, жадымызда жаңғыртатынымыз ақиқат.

Бұған Президент Н. Назарбаевтың: «Ұлы Отан соғысында Отанымызды қорғап қалған майдан мен тыл ардагерлеріне біз лайықты ілтипат білдіреміз. Әсіресе аға ұрпаққа айрықша ықылас көрсетеміз...»- деуі дәлел.

Мұны өткен соғыстың жаңғырығы десек, екінші жағынан бүгінгі буынның аға ұрпақ алдында парызы деп те бағалаған жөн.

Ұлы Жеңістің 65-жылдығына орай оқырмандарына Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің ғылыми кітапханасы **«Жеңіс - халықтың өшпес ерлігі»** атты қазақ және орыс тілдерінде әдебиеттер көрсеткішін ұсынады.

Әдебиеттер автор немесе мәліметтердің атына байланысты әріптік түрде реттелген. Әдебиеттер көрсеткіші оқытушыларға, студенттерге және басқада оқырман қауымына арналған.

Жеңіс күні

Ардагер аталар, аналар,
Жау ызғары келгенде.
Елдік кектен от алып,
Тосты оққа өр кеуде.

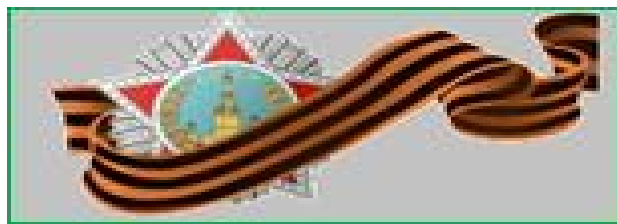
Жауға қарсы аттанды,
Анадай сүйіп Отанын.
Қорғап елі сақталды,
Шырқады Жеңіс шат әнін.

Бейбіт әнін жырлады,
Көзден аққан жасы-нұр.
Жеңіс күннің бір мәні,
Тыныштықтың басы бұл!

Жыламасын балалар,
Мұңаймасын аналар.
Бұл күнде жұрт шаттанады,
Егеменді еліміз бар!

Ардагер бұл қарттардан,
Жеңіс отын алдыңдар!
Босағамыз берік болсын,
Өшпесін жанған оттар.

Г. Ғабдоллақызы

Ерлік - ел мұрасы

*Жеңіс деген - жақсылықтың сыңары,
Жігер менен құштарлықтың құралы.
Күрескердің арманы мен ұраны
Қуаныш пен мерекенің бұлағы!*

О. Оралбаев.

1. Аманжолов К. Жауынгерлік туы астында / Аманжолов К. – Алматы : Қазақстан. - 1991. - 176 б.

Бұл кітап социалистік Отанды қорғау жолында ұлы Ленин идеяларының қалай жүзеге асқанын жан-жақты ашып көрсетеді. Ұлы Отан соғысы жылдары қазақстандық жауынгерлер қолына қару алып, Отанымызды неміс басқыншылардан азат етті.

Белан, П.С. На всех фронтах: Казахстанцы в сражениях Великой Отечественной войны 1941-1945 гг. / Белан П.С. – Алматы: Ғылым, 1995. – 336 с.

2. Белан, П.С. Казахстанцы - кавалеры “Золотой Звезды” / Белан П.С. – Алматы : Знание. – 36 с.

3. Белан, П.С. Казахстанцы в боях за свободу Украины и Молдавии 1941-1945 гг. / Белан, П.С. – Алматы : Наука, 1984. – 176 с.

4. Белан П.С. Казахстанцы в боях за Ленинград. /Белан, П. С. - Алма-Ата, 1973. – 242 с.

Книга посвящена героической эпопее обороны Ленинграда в годы Великой Отечественной войны. Шефские связи трудящихся Казахской ССР с ленинградцами, нестигаемая стойкость защитников города, рост боевого мастерства воинов частей и соединений, сформированных в Казахстане.

5. Байсеркеев, Л. Плечом подпирая фронт./Байсеркеев, Л. – Алма-Ата : Қазақстан, 1985. – 160 с.

6. Бережков, В. М. Потсдамға жеткізген жол./ Бережков, В. М. - Алматы : Қазақстан, 1982. - 284 б.

Бұл кітапта белгілі халықаралық екінші дүние жүзілік соғыстың дипломатиялық тарихы туралы жұмыстарын жарыққа шығаруды жалғастырады. Кітаптың мазмұны 1943 жылғы Тегеран конференциясынан бастап, антигитлерлік коалицияның ұлы державалары басшыларының 1945 жылдық жазында Потсдамда кездесуіне дейінгі кезеңді қамтиды.

7. Бекішев, Х. Батальон, алға! /Бекішев, Х. – Алматы : Қазақстан, 1985. - 152 б.
Ұлы Отан соғысының ардагер, отставкадағы подполковник Х.Бекішевтың бұл кітабында өзі басқарған 101 дербес бригаданың 1-атқыштар батальонының майдандағы қаһармандық ерлігі, жорық жолдары туралы қызықты да тартымды әңгімелейді.
8. Богатыри крылатой гвардии. – Алма-Ата : Казахстан, 1984. – 272 с.
9. Боздақтар: жинақтама том /Құраст.: П. С. Белан., Н. Едігенов/- Редакторлары: Г. Тайжанова., Р. Асанбаева. - 480 б.
“Боздақтар” кітабында ұлы Отан соғысында қаза тапқандардың, жараланудан және аурудан қайтыс болғандардың. Жау тұтқынында қаза болған не хабар-ошарсыз кеткендердің жалпы саны берілген. Мұнда соғыстың статистикалық бүкіл көрінісі алғаш рет беріліп отыр деуге болады.
10. Букаткин, П. Р. Западноказахстанцы в годы суровых испытаний./Букаткин, П. Р. – Самара, 1995. – 167 с.
11. «Ерлікке тағзым» - К.1 Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті бойынша. - Орал қаласы, 2005. - 167 б.
12. В боях за Родину. - Алма-Ата : 1966 г. - 273 с.
О воинском долге, о солдатских судьбах людей, прошедших дорогам войны, говорят материалы этого сборника. Книга рассказывает о военном прошлом, об историческом опыте, представляю\ем великую ценность для нынешнего поколения.
13. Джикишев, С. Сообщаю цель: Воспоминания пилота-воздухоплателя./ С. Джикишев. - Алма-Ата : Жазушы, 1982. - 192 с.
Книга эта - воспоминания пилота-воздухоплателя подполковника С.Джилкишева, участник Финской и Отечественной войн, командира воздухоплательной части. Книга о славном ратном труде наших воздухоплателей, которые во время Великой Отечественной войны вели разведку и корректировали огонь артиллерии из гондолы аэростата.

14. Ихаров, Куан. Матрос из Казахстана. /Ихаров, К. - Алма-Ата, “Казахстан”, 1977. - 112 с.
Восемнадцатилетний юношей ушел на фронт выпускник мореходного училища Куан Ихаров. Был командиром на боевом корабле, потом оказался в морской пехоте. Участвовал в обороне Севастополя, боях на “Малой земле”, освобождении Новороссийска сражался на серверном Кавказе и в Заполярье, дошел дорогам войны до самого Берлина. Книга предлагается массовому читателю.
15. Козыбаев, М. К. Казахстана в грозные годы. /Козыбаев, М. К. – Алма-Ата : Знание, 1985. – 40 с.
16. Козыбаев, М. К., Едигенов, Н. Е. Труд во имя победы./Козыбаев, М. К., Едигенов, Н. Е. – Алматы : Казахстан, 1995. – 176 с.
17. Козыбаев, М. История и современность. /М. Козыбаев. – Алма-Ата, 1991.
18. Көпішев, Қ. Қара бұлтты қақ жарған./Қ. Көпішев - Алматы : Қазақстан, 1994. - 240 б.
Кітаптың оқиғасын 1941 жылы Ақтөбе қаласында жасақталып, Москва түбінен бастап Белоруссия жеріне дейінгі шайқастарға қатысқан 101 қазақтың дербес ұлттық атқыштар бригадасының жорықтарына қатысқан, жаппай ерліктің куәсі болған автордың өзі баяндап отырады.
19. Көпішев, Қ. Қаһармандар./ Көпішев, Қ. - Алматы : Қазақстан, 1981. - 144 б.
Бұл кітапқа енген естеліктерде 1941 жылдың декабрінде Ақтөбе қаласында жасақталған 101 ұлттық дербес бригаданың жауынгерлік жолдары, қарулас достарының жаппай жанқиярлық ерлігі хақында әңгіме болады.
20. Мәметова, Ғ., Әліпқали, Т. Мәңгілікке маздаған қыршын ғұмыр./Мәметова, Ғ., Әліпқали, Т. - Орал, 2002. - 136 б.
21. Момыш-ұлы, Бауыржан. Генерал Панфилов. /Момыш-ұлы, Бауыржан -Алма-Ата, 1966. - 152 с.
Книга посвящена памяти И.В.Панфилова. О его героической битве под Москвой.
22. Не жалея жизни. Алма-Ата, “Казахстан”, 1977. - 268 с.
Сборник “Не жалея жизни” посвящен чекистам казахстанцам надежно обеспечивающему государственную безопасность страны. В книге публикуется краткий очерк истории создания и деятельности органов ЧК-КГБ Казахстана. Другие произведения сборника, основанные также на

обширных документальных материалах, повествует об операциях чекистов против внешних и внутренних врагов Советского государства.

23. Таубаева А. “Нұр-апасы жайықтың” (сырласу кітабы.) / Таубаева, А. -Орал, 1998.

24. Төреқұлов, Н. От Кешу. / Төреқұлов, Н. - Алматы : Қазақстан, 1981. - 128 б.

Ұлы Отан соғысының ардагері Н. Төреқұловтың бұл кітабына Совет Одағының батырлары А. Суханбаев., Қ. Сыпатаев., С. Әбдіжаппаров., Қ. Рүстемов жайлы іздене жүріп деректер негізінде жазған очерк-эсселері енген.

25. Ошамбаев, К. А. Гвардейская, трижды орденосная. / Ошамбаев К. А. -Алма-Ата : Казахстан, 1984. - 144 с.

62-я гвардейская трижды орденосная стрелковая дивизия прошла трудный но славный боевой путь от Дона до Вены? Хорошо проявили себя в боях ее солдаты и офицеры. Около 11 тысяч человек были удостоены правительственных наград, а 43 самых отважных воина стали Героями Советского Союза. Автор полковник в отставке, участник войны с первого до последнего дня на основе личных дневниковых записей, архивных материалов и воспоминаниями однополчан увлекательно повествует о ратных подвигах командиров и политработников, о массовом героизме солдат в борьбе с немецко - фашистскими захватчиками. Адресуется массовому читателю.

26. Панфиловцы: Сборник воспоминаний ветеранов 8-й гвардейской стрелковой дивизии им. И. Панфилова. – Алма-Ата : Жалын, 1985. – 252 с.

27. Солдаты из легенд: Документальные повести и очерки. – Алма-Ата : Жазушы, 1984. – 208 с., ил.

28. Турсункулов, К. Они не вернулись. / Турсункулов, К. - Алма-Ата : Жалын, 1980. - 392 с.

В настоящую книгу казахского писателя К. Турсункулова включены художественно-публицистические повести и рассказы на документальной основе. Книга состоит из трех разделов. Основной раздел книги “Они не вернулись” привлекает внимание широкого круга читателей актуальностью выбранной темы-темы раскрытия подвига советских солдат в Великой Отечественной войне. Автор неутомимо продолжает свой кропотливый поиск, выявляя все новые и новые имена и заносая их в книгу человеческой благодарной памяти.

29. Шла война народная: Партизаны Великой Отечественной - казахстанцы /Сост. З.Швыдко. - Алма-Ата : Казахстан, 1985. - 320 с.
В воспоминаниях, материалах, вошедших в сборник "Шла война народна" шла принадлежащих казахстанцам - активным участникам партизанского движения в годы Великой Отечественной войны Героям Советского Союза А.Егорову и М. Прудникову, прославленным партизанам казахстанцам Т.Жангельдину, К. Кайсенову, А.Шарипову, Н.Садыкову командирам партизанских бригад В.Шаруде, Н.Морогову и другим рассказывается о ратных делах народных мыслителей, истоках великого подвига, мужества и преданности Родине советских людей, их верности знамени революции, интернационализма. Авторы книги прошли партизанскими тропами по Украине, Белоруссии, Чехославакии, Польше и т.д. прошли через тяжелые испытания и это придает их свидетельству неповторимую ценность.
30. Абенев, К. Герои бессмертны / Абенев, К. // Страна и мир. - 2007. - 21 сентября.
Аннотация: 2 октября 2007 года Маншук Маметовой могло бы исполниться 85 лет. Воспоминания о ней.
31. Абенев, К. Памяти павших / Абенев, К. // Страна и мир. - 2007. - 4 мая. - С. 8. Аннотация: О Героях Советского Союза (Казахстан).
32. Агзамова, Л. А. "Не славу себе мы искали - служили мы будням войны...": о жизни библиотечного клуба "Фронтовичка" в городе Шахты / Агзамова Л. А. // Библиотечное дело. - 2006. - № 2. - С. 26.
Аннотация: В 1987 году по инициативе работников читального зала и городского совета ветеранов был создан клуб "Фронтовичка". Он объединил женщин-участниц Великой Отечественной войны.
33. Алдабергенқызы, Т.Қалмұқан Исабаев / Т. Алдабергенқызы // Түркістан. - 2009. - 7 мамыр.
34. Аттарова-Аганцева, Н. Я. Как это было! / Аттарова-Аганцева, Н. Я. // Энергетик. - 2008. - № 5. - С. 21-22. Аннотация: Из воспоминаний о военной службе в санитарном поезде женщины-фронтовика.
35. Әлім, Қ. Тыл тылсымы / Қ. Әлім // Егемен Қазақстан. - 2010. - 23 ақпан
Аннотация: Тылдағы елдің жанкештілері аласұрып «Бәрі майдан үшін» ұранымен жұмыс істеп Жеңісті жақындатқан ерліктері туралы.
36. Батырбеков, М. Первый дневной полет Бегельдинова над Берлином / Батырбеков, М. // Страна и мир. - 2007. - 4 мая. - С. 12-13.

Аннотация: В 2007 году исполнилось 85 лет дважды Герою Советского Союза прославленному летчику-испытателю ВОВ Талгату Якубековичу Бигельдинову.

37. Болдин, Н. (ветеран Великой Отечественной войны). Обыкновенная история / Болдин Н. // Библиотека. - 2006. - № 12. - С. 66-67.
Аннотация: Биография главного библиографа РГБ Нила Федоровича Болдина, ветерана Великой Отечественной войны.
38. Бондарь, С. М. Солдат всегда солдат / Бондарь, С. М. // Энергетик. - 2008. - № 6. - С. 17. Аннотация: Из военных воспоминаний партизана и солдата-артиллериста.
39. Вечный огонь памяти. О вкладе нефтяников в Великую Победу Советского Союза над фашистской Германией // Бурение & нефть. - 2008. - № 5. - С. 3.
Аннотация: О состоянии и развитии нефтяной промышленности СССР в годы Великой Отечественной войны и вкладе советских нефтяников в дело Великой Победы.
40. Влади, Т. Родина нас не забывает / Т. Влади // Страна и мир. - 2010. - 22 февраля.
41. Горбачевский, В. В. Зугрэсовцы в работе и борьбе / Горбачевский, В. В., Ткачев, В. И. // Энергетик. - 2008. - № 5. - С. 12-15. Продолж. следует. - ISSN 0013-7278
Аннотация: Работники Зуевской ГРЭС, как и миллионы граждан нашей Родины, своим титаническим трудом в тылу врага и на фронтах Великой Отечественной войны приближали победу над ненавистным фашизмом.
42. Джабасова, Д. Мұзбалақ қыран / Д. Джабасова // Парасат. - 2010. - № 1. - С.18-21. Аннотация: аты аңызға айналған Талғат Бигелдинов туралы
43. Жәкеев, С. Баукеңмен болған үш кездесу / С. Жәкеев // Ана тілі. - 2010. - 14-20 қаңтар. Аннотация: Бауыржан Момышұлы
44. Иманғалиев, Р. Қаһарман қыз Хиуаз / Р. Иманғалиев // Ана тілі. - 2010. - 28 қаңтар-3 ақпан
45. Исакова, А. Тыл еңбеккерлерінің тынымсыз тірлігі / А. Исакова // Сарбаз. - 2010. - 12 ақпан
46. Казанович, Г. Я. Вахта памяти / Казанович, Г. Я. // Энергетик. - 2008. - № 6. - С. 16. ISSN 0013-7278
Аннотация: Из военных воспоминаний ветерана-энергетика.

47. Корешков, В. В. Ельня - город Воинской Славы / Корешков, В. В., Курьиндин, В. П., Барышников, А. С.; // Энергетик. - 2008. - № 5. - С. 16-18. ISSN 0013-7278
Аннотация: Статья посвящена ельнинским энергетикам - участникам Великой Отечественной войны.
48. Көлбаев, Т. Дивизия басқарған қазақ / Т. Көлбаев // Түркістан. - 2009. - 7 мамыр.
Аннотация: 1943 жылы 14 қарашада 31-ші Невельдік бригада мен 100-ші қазақтың ұлттық атқыштар бригадасы негізінде 1-ші атқыштар дивизиясы құрылды. Сол дивизияны басқарған Әбілқайыр Баймолдин туралы.
49. Көлбаев, Т. Жауынгер Жұматов / Т. Көлбаев // Дала мен қала. - 2010. - 1 наурыз.
50. Көлбаев, Т. Жауынгер / Т. Көлбаев // Дала мен қала. - 2010. - 25 қаңтар
Аннотация: Соғыс ардагері Мүтәш Сүлейменов туралы
51. Көлбаев, Т. Қаһарман / Т. Көлбаев // Дала мен қала. - 2010. - 8 наурыз
Қазақтың соғыс кезіндегі қаһарман қыздары туралы.
52. Қалдыбай, М. Қызық құжат / М. Қалдыбай // Жас қазақ. - 2010. - 29 қаңтар. Аннотация: Б. Момышұлының туғанына 100 жыл
53. Қалдыбай, М. Суворов, Нахимов...Невский атындағы наградалар бар екені белгілі. Ал Момышұлы ордені жоқ? / М. Қалдыбай // Егемен Қазақстан. - 2010. - 30 наурыз.
54. Құлияс, Т. Өрт кешкен ару / Т. Құлияс // Егемен Қазақстан. - 2010. - 1 қаңтар.
Аннотация: Соғыс кезінде байланыс мамандығын үздік меңгерген Зұлфат Жалмұхамедова туралы
55. Лаханұлы, Н. Қайсар қазақ / Н. Лаханұлы // Заң газеті. - 2009. - 15 мамыр
Аннотация: Жауынгер Тәкен Майшықов туралы.
56. Лукин, В. А. Из военных воспоминаний / Лукин, В. А. // Энергетик. - 2008. - № 5. - С. 20. ISSN 0013-7278
Аннотация: Из воспоминаний о боевой военной молодости ветерана Великой Отечественной войны.
57. Маштахов, Ғ. Ерлік пен шыдамдылықтың өнегесі / Ғ. Маштахов // Ана тілі. - 2010. - 28 қаңтар-3 ақпан
Аннотация: Ұлы Отан соғысында майдагерлердің көтсеркен ерліктері туралы

58. Мырзахметова, М. Бауыржан Момышулы - символ правды и справедливости / М. Мырзахметов // Современное столичное образование. - 2009. - № 2. - С.86-89.
59. Патрунов, Ф. Свет над городом / Патрунов, Ф.: 1 фот. // Наука и жизнь. - 2008. - № 3. - С. 64-65. ISSN 0028-1263
Аннотация: История прокладки подводного кабеля в блокадный Ленинград.
60. Письма с фронта // Энергетик. - 2008. - № 6. - С. 18. ISSN 0013-7278
Аннотация: Опубликованы несколько военных писем рядового солдата.
61. Платонов, Б. (канд. филос. наук). Это было в 41-м на Березине: малоизвестная страница войны / Платонов Б. // Наука и жизнь. - 2006. - № 7. - С. 30-36. Ил.: 12 фот..- ISSN 0028-1263
Аннотация: В июне 1941 года на рубеже обороны по реке Березине в районе белорусского города Борисов против фашистских захватчиков героически сражался местный гарнизон и курсанты танкового училища.
62. Самрат, Ж. Белгісіз батыр / Ж. Самрат // Егемен Қазақстан. - 2010. - 24 ақпан. Аннотация: Гвардия аға сержанты Сембай Қалиевке жоғары атак неге берілмеді?
63. Сұлтан, Ә. Сапердің сенімді серігі / Ә. Сұлтан // Сарбаз. - 2010. - 26 ақпан
Аннотация: Сапер Айдархан Бәйкенұлы туралы
64. Селиверстов, П. Долгое эхо войны / Селиверстов П. // Гражданская защита. - 2007. - № 8. - С. 56-57. Ил.: 7 фот..- ISSN 0869-5881
Аннотация: С каждым годом все дальше уходит в прошлое Великая Отечественная Внутренние юбилейные даты - 50 лет Победы, 60 лет - формируют у некоторой части людей нынешнего поколения восприятия войны как события, канувшего в Лету. Однако есть вещи, сталкиваясь с которыми, убеждаешься, что отзвуки тех боевых действий долгим грозным эхом все еще продолжают звучать и в наши дни.
65. Синев, И. С. Дети блокадного Ленинграда / Синев, И. С. // Энергетик. - 2008. - № 6. - С. 18. - ISSN 0013-7278
Аннотация: Из воспоминаний о военном детстве.
66. Сорин, М. Ф. Боевые дороги, трудовые пути / Сорин, М. Ф. // Энергетик. - 2008. - № 5. - С. 18. ISSN 0013-7278
Аннотация: Из воспоминаний ветерана энергетики о славном боевом прошлом.

67. Титов, А. А. Дети Сталинграда / Титов, А. А. // Энергетик. - 2008. - № 5. - С. 22. ISSN 0013-7278

Аннотация: Из воспоминаний о военном детстве

68. Трёмбовля, В. И. И в труде и в бою / Трёмбовля, В. И. // Энергетик. - 2008. - № 2. - С. 10-11. ISSN 0013-7278

Аннотация: Статья посвящена победе под Сталинградом, где был заложен огромный труд энергетиков страны, обеспечивших непрерывную работу предприятий, производивших военную технику, боеприпасы, горючее и обмундирование для фронта.

69. Труженики и воины ТЭПа в Великой Отечественной войне // Энергетик. - 2008. - № 6. - С. 16. ISSN 0013-7278

Аннотация: Ушедшие добровольцами и призванные в Красную Армию работники ТЭП внесли героический вклад в дело Победы на фронтах войны.

70. Хлудов, С. В. (канд. хим. наук; 1896-1958). Между Уралом и Москвой / Хлудов С. В., Соловова К. П. // Наука и жизнь. - 2006. - № 12. - С. 31-33. - Ил.: 3 фот.. - ISSN 0028-1263

Аннотация: Переписка Сергея Васильевича Хлудова (1896-1958), который во время Великой Отечественной войны заведовал химической лабораторией, со своей женой, Ксенией Петровной Солововой, находившейся с дочерью в эвакуации.

Ер есімін ел ұмытпайды

(Батыс Қазақстан облысы бойынша мәліметтер)

*Жеңіс, жеңіс!
Асқар зой жеңіс деген!
Мен жеңіспін!
Әкелдім қызықты күн.
Ажалдан да келмеді жүз ықтырғым.
Әділетті әлем,
Күлкіңді қорғап сенің
Сол ту тіккен шыңымда биік тұрмын!*

71. Буяков, А. Один большой госпиталь / Буяков, А. // Приуралье. - 2006. - 4 мая.
72. Ғабдушева, Т. Әскери тапсырмаға адал майдангер / Т. Ғабдушева // Жайық үні. - 2010. - 4 ақпан
Аннотация: Соғысты көзбен көріп, Берлинді жау қолынан азат етуге қатысқан Ұлы Отан соғысының ардагері, жерлесіміз Қайырша Қыдырғиязов туралы.
73. Дмитриев, А. Уральск прифронтной / Дмитриев, А. // Приуралье. - 2006. - 4 мая.
74. Дүйсекешқызы, К. Жеңісті жақындатқан майдангер / К. Дүйсекешқызы // Орал өңірі. - 2009. - 16 сәуір
Аннотация: Соғысты көзбен көріп, Берлинді жау қолынан азат етуге қатысқан Ұлы Отан соғысының ардагері, жерлесіміз Қайырша Қыдырғиязов туралы.
75. Ерғалиев, Б. Батыр қыздың рухы / Б. Ерғалиев // Орал өңірі. - 2010. - 4 ақпан. Мәншүк Маметова туралы
76. Жүркейұлы, С. Абыройға бөленген ағайындылар / С. Жүркейұлы // Орал өңірі. - 2010. - 18 ақпан
Аннотация: Сарбаз Ғабдеш Ақжанов туралы
77. Иночкин, В. Твердыня на Волге : К 65-летию разгрома немецких войск под Сталинградом / Иночкин, В. // Приуралье. - 2008. - 5 февраля.
78. Козина, В. Жизнь в шинели / В. Козина // Аргументы и факты. - 2010. - 24 февраля-2 марта.
79. Кульбаев, Т. Герой без звания Героя... / Т. Кульбаев // Страна и мир. - 2010. - 1 февраля
Представление на звание Героя Советского Союза гвардейца-панфиловца Балтабека Джетпысбаева командование прославленной в битве под Москвой 8-й Гвардейской дивизии подготовило еще 23 июля 1942 года. Но оно, не попало в нужные инстанции. Документы были обнаружены уже после войны.
80. Кульбаев, Т. Радистка Нурганым с позывным "Нина" / Т. Кульбаев // Страна и мир. - 2010. - 8 марта

81. Қожабергена, Х. Болмысы бөлек тұлға еді / Х. Қожабергена // Орал өңірі. - 2009. - 23 сәуір
 Аннотация: Ұлы Отан соғысының ардагері Аманғалиев Зейнолланың туғанына 90 жыл толып отыр
82. Қыстаубаев, Е. Базаршолан мен Бобруйск арасы - 2 / Е. Қыстаубаев // Орал өңірі. - 2010. - 28 қаңтар. Аннотация: Ұлы жеңіске 65 жыл
83. Таубаева, А. Нарыннан түлеп ұшқан / А. Таубаева // Орал өңірі. - 2008. - 8 наурыз.
 Аннотация: Соғыс ардагері Нұрғаным Байсейітова туралы.
84. Ықсанғали, С. Жеті рет жараланған жауынгер / С. Ықсанғали // Орал өңірі. - 2010. - 2 наурыз
 Аннотация: Орал қаласының тұрғыны Ұлы Отан соғысының ардагері С. Төлегенов туралы

Қазақтың жарық жұлдызы

*Ерліктің шыңға қағып өр қанатын
 Ақтаған ел-жұртының аманатын,
 Шығыстың тарихына алуан ғасыр
 Жазылар сары алтынмен Мәншүк атың.*

Зияш Қалауова.

85. Абенов, К. Герои бессмертны / Абенов, К. // Страна и мир. - 2007. - 21 сентября.
 Аннотация: 2 октября 2007 года Маншук Маметовой могло бы исполниться 85 лет. Воспоминания о ней.
86. Акбай, Ж. Мы помним тебя, Маншук! // Ж. Акбай / Приуралье. - 2002. - 19 октября.

87. Бектенова, С. Она не дожила до наших дней...: 60 лет подвигу Маншук Маметовой / Бектенова С. // Приуралье. - 2003. - 14 октября.
88. Бектенова, С. Четверть века вместе с Маншук / Бектенова, С. // Приуралье. - 2007. - 14 августа.
89. Бектурганов, К. Юбилей Бядули и память Маншук / К. Бектурганов // Приуралье. - 2003. - 22 мая.
90. Дунаев, П. Казахи, с которыми свела война: Свет Победы / Дунаев П. // Казахстанская правда. - 2005. - 23 апреля.
91. Ей было только девятнадцать. Память. // Казахстанская правда. - 2002. - 6 июля.
92. Ерғалиев, Б. Батыр қыздың рухы / Б. Ерғалиев // Орал өңірі. - 2010. - 4 ақпан.
93. Иванова, М. Их имена на карте города / Иванова, М. // Пульс города. - 2006. - 4 мая .
94. Каткова О. Две звезды: К 60-летию Великой Победы / Каткова О. // Приуралье. - 2005. - 1 февраля.
95. Корина, Л. Ее подвиг бессмертен /Л. Корина // Казахстанская правда. - 2003. - 9 мая.
96. Корина, Л. Призвание Маншук / Корина, Л. // Казахстанская правда. - 2006. - 13 мая.
97. Корина, Л. Дом, где поселилась память / Л. Корина // Казахстанская правда. - 2009. - 9 мая
98. Кульбаев, Т. Звезды Востока / Т. Кульбаев // Юридическая газета. - 2010. - 19 марта. Аннотация: новые данные о гибели Маншук Маметовой
99. Мәметова Мәншүк Жеңіскәліқызы. // Батыс Қазақстан облысы. Энциклопедия. - Алматы: Арыс, 2002. – 388 б.
100. Мәметова Мәншүк. Қазақтар. Көпшілікке арналған тоғыз томдық анықтамалық. - Алматы: Қазақстан даму институты: II том. Тарихи тұлғалар. 1998. - 243б.
101. Плетнева, В. С днем рождения, Маншук!: «... Если погибну, то за Родину, за отца, за вас» / В. Плетнева // Надежда. - 2002. - 26 сентября.

102. Сарбасов, Г. В честь славной землячки / Г. Сарбасова // Пульс. - 2002. - 24 октября.
103. Свет Великой Победы // Приуралье. - 2005. - 8 мая.
104. Чуриков Е. Вторая жизнь музея: к 80-летию Героя Советского Союза М. Маметовой / Чуриков Е. // Приуралье. - 2002. - 19 октября.

Музей Маншук Маметовой

Как дань памяти земляков, в Уральске в 1982 году открыт мемориальный Дом – музей Героя Советского Союза М. Маметовой в доме, где проживала семья Маметовых с 1932- 1934 г.г. В музее экспонируются фотографии, документы, личные вещи семьи Маметовых.

В 1987 году на центральной площади города установлен бронзовый памятник Маншук Маметовой, где сотрудники музея проводят митинг посвященный дню рождения и памяти нашей землячки М. Маметовой.

В 1993 году была открыта единственная диорама в Казахстане «Бессмертный подвиг Маншук Маметовой», автор художник военной студии им. Грекова город Москва М. А. Ананьев.

В 1989 году при Доме – музее Героя Советского Союза Маншук Маметовой был создан клуб «Фронтвичка». Вот уже более 19 лет клуб ведет активную работу по военно-патриотическому воспитанию молодежи, часто встречаются со школьниками, студентами, рабочей молодежью и военнослужащими, бывают в доме инвалидов, детских домах, выезжают в районы, области с концертными программами.

И сегодня «Фронтвичка» не уходит с передовой, всегда рядом с молодежью, в составе хора принимают участие в городских конкурсах и фестивалях, занимая призовые места. Встречи, концерты часто транслируются по областному телевидению и радио.

Каждая из членов клуба живая легенда, о каждой рассказывается в книгах «И девушка наша проходит в шинели» и «У Победы женское лицо», издать которые помог уральский горсовет женских организаций во главе с Е. Купиевой и городского Акимата, также приняли участие в съемках документального сериала «История Победы» о наших земляках – участниках Великой Отечественной войны.

Члены клуба неоднократно совершали экскурсии по памятным местам, связанным с нашей героической историей. Они побывали на родине Маншук Маметовой в с. Урда и у ее могилы в Посковской области, посетили также место гибели Героя Советского Союза Алии Молдагуловой. В период празднования 60 – летия Победы наши активисты принимали участие в юбилейных мероприятиях в Москве, Алматы, Астане и в других городах, связанных с подвигами казахстанцев.

Более 25 лет руководит музеем старейший работник музея Бектенова Светлана Саржановна. Бектенова С.С единственный сотрудник музея, которая встречалась с матерью героини А. С. Маметовой, также являлась руководителем поездок на Псковскую землю по боевым местам героинь Маншук и Алии.

Мемориальный музей Маншук Маметовой –единственный центр военно-патриотического воспитания молодежи ЗКО, где проводят уроки «Мужества», организуют выставки к памятным датам и участникам ВОВ, воинам интернационалистам в Афганистане, а также проводятся мероприятия посвященные 65 летию битвы под Сталинградом, участникам обороны Москвы и блокады Ленинграда и другие массовые мероприятия.

Қаһарман қыз Хиуаз

«... Хиуаз Доспанованың Орал аэроклубында оқуына Кеңес Одағының Батыры Марина Раскованың отызыншы жылдардың аяғына таман жарық көрген «Штурман жазбалары» кітабы ерекше әсер етті. Кітапты қолынан тастамай, қайта-қайта оқи беретін жас қыз айықпайтын «әуе ауруына» душар болады. Бала кезінен бірбеткей, өжет болып өскен Хиуазды алған бағытынан қайтару мүмкін емес. Мұны жақсы білетін әкесі мен анасы ұшқыш болуына қарсы шықпай, тілектес болды».

Айтқали Нәріков.

105. Қазақстан Республикасы. Президент. Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен наградау туралы: Жарлық. Жоғары дәрежелі ерекшелік белгісі «Халық қаһарманы» атағы беріліп, айрықша ерекшелік белгісі - Алтын жұлдыз бен «Отан» ордені Доспанова Хиуазға тапсырылсын: // ПҰАЖ. - 2004. - № 49. - 4б.
106. Ақтаев, С. Қаһарман қыз Хиуаз /С. Ақтаев // Ақиқат. - 2005. - № 3. - 31-38 б.
107. Ахметов, К. Хиуаз /К. Ахметов // Егемен Қазақстан. - 2004. -20 қазан.

108. Бәймен, С. Қанатты қыз/ С. Бәймен // Орал өңірі. - 2002. - 7 қараша.
Қазақтың «қанатты қызы» атанған Хиуаз Доспанова туралы.
109. Брусиловская, Е. Легенда по имени Хиваз / Е. Брусиловская // Казахстанская правда. - 2009. - 8 мая.
110. Доспанова Хиуаз Қайырлықызы. // Батыс Қазақстан облысы.
Энциклопедия. - Алматы: Арыс, 2002. - 237б.
111. Жүсіп, К. Алпыс жылдан кейін келген атақ / К. Жүсіп // Заң газеті. - 2009.
- 8 мамыр
112. Иманғалиев, Р. Қаһарман қыз Хиуаз / Р. Иманғалиев // Ана тілі. - 2010. -
28 қаңтар-3 ақпан
113. Көлбаев, Т. Қаһарман / Т. Көлбаев // Дала мен қала. - 2010. - 8 наурыз
114. Майдандағы қазақ қыздары // Ана тілі. - 2005. - 3 наурыз.
115. Нұршайықов, К. Қайсар қыздың қаһармандығы / К. Нұршайықов // Егемен Қазақстан. - 2004. - 10 желтоқсан.
116. Өтемісұлы, С. Хиуаз апай / С. Өтемісұлы // Қазақ батырлары. - 2001. - №
12.
117. Саматұлы, Н. Қазақтың батыр сол қызы: Хиуаз Доспанова/ Н. Саматұлы // Ана тілі. - 2004. - 16 желтоқсан.
118. Сулейменов, А. Стоявшие насмерть ради жизни / А. Сулейменов // Экспресс К. - 2009. - 8 мая.
119. Төлепберген, М. Халқым сыйлайтын, ұрпағымды ұялтпайтын өмір жолынан өтіп келемін деп ойлаймын / М. Төлепберген //Егемен Қазақстан. - 2004. - 15 желтоқсан. Хиуаз Доспановамен сұхбат.
120. Хиуаз Доспанова қазақтың қаһарман қызы // Орал өңірі. - 2001. - 11 мамыр.
121. Хиуаз Доспанова халық қаһарманы атанды //Орал өңірі. - 2004. - 16 желтоқсан.

Великая Победа и Великая война в Интернете

<http://pobeda65.kz/> 65 лет Великой Победе.

Хотим представить Вашему вниманию сайт «Победа 65», посвященный грядущему событию – 65-летию Победы СССР в Великой Отечественной войне. Мы очень надеемся, что вы – посетители сайта, примете активное участие в его работе.

<http://www.biografia.kz/geroi/mametova-manshuk.html>

Сайт [Биография.КЗ](http://www.biografia.kz/) был задуман для того чтобы собрать базу всех известных личностей рожденных на просторах Республики Казахстан. В разделе Герои статьи о **Маметовой Маншук, Алие Молдагуловой и других.**

http://mmametova.kz/?page_id=34 Мемориальный музей имени Маншук Маметовой. Фотогалерея. Краткая аннотация о музее М. Маметовой.

<http://www.may9.ru/ru/> – Официальный сайт медиаобеспечения празднования 65-летия Победы в Великой Отечественной войне. Пресс-центр.

<http://9may.ru/> – «Наша Победа» : День за днём (Проект РИА Новости) : Основные сражения, Пресса о войне; города-герои; награды; военная техника времен войны, песни и др. «Проект-акция «Наша победа. День за днем» – попытка пройти еще раз дорогами Великой Отечественной войны. С государством – каждый день по сводкам Совинформбюро. С человеком – через семейные истории и семейную память».

<http://victory.mil.ru/war/index.html> – **65 лет Великой Победе:** Приложение к официальному сайту Министерства обороны РФ. Хронология войны, основные сражения и операции, боевой состав, карты и схемы, вооружение, форма и атрибутика. В разделе «Медиаотека» – полнотекстовая библиотека (проза, мемуары); искусство и пропаганда в годы войны, кино и аудиоматериалы.

<http://www.victory.mvk.ru/> – «Наша Победа» : История войны (хроника, вооружение, награды и др.); Память о войне (фото и видео материалы, песни, художественные и документальные фильмы; книги; города-герои; музеи)

<http://www.den-pobedi.ru/> – «С Днем Победы!». Поздравления, конкурсы, песни. Хронология войны, вооружения. Фильмы о войне, война в литературе.

<http://www.pobediteli.ru/index.html> – проект «Победители» : Мультимедийная карта войны. Возможность поиска участников войны. «Сегодня Интернет дает нам возможность по-новому рассказать, чем была для наших дедов эта война. Используя визуализированную модель хода войны, мы попытались, избегая пафоса и оценок, объединить исторические факты, современные воспоминания и архивные хроники. Мы надеемся, что это не только поможет наглядно представить целостную картину происходившего, но и инициирует диалог между поколениями: воспоминания, включенные в проект — лишь малая часть того, что могут рассказать нам победители».

<http://www.warheroes.ru/> – «Герои страны» – Биографии Героев Советского Союза, Героев России. Есть возможность поиска по фамилии.

<http://www.soldat.ru/about.html> – «Солдат.ru»

Материалы и базы данных, содержание которых напрямую связано с военной историей России. Акцент в характере представленных документов сделан на исторические события Великой Отечественной войны. На сайте опубликованы Книги Памяти нескольких регионов России, многочисленные электронные справочники по составу и формированиям Советской Армии, старому административному делению СССР и РСФСР, данные о военных потерях, сканированные версии подлинных документов времен войн и множество других материалов.

<http://1941-1945.net.ru/> – **Великая Отечественная война 1941-1945 гг.** – Статьи о войне, военные награды; военная техника; фотоальбомы; песни военных лет; документальная хроника; карты военных сражений и др. Обои для рабочего стола к Дню Победы.

<http://www.fire-of-war.ru/> – «Огонь войны». Герои войны, стихи и песни о войне; Подполье и партизанское движение; Женщины на войне; Дети на войне; Фильмы и фотографии

<http://www.1941-1945.ru/index.htm> – «Вторая мировая война, её герои, техника, события». Хронология Великой Отечественной войны по годам, крупнейшие сражения, биографии полководцев и др.

<http://velikvoy.narod.ru/> – «Великая Отечественная война 1941-1945гг.» Информация о событиях в хронологическом порядке. Описания боевых операций. Биографии военачальников. Сведения о войсковых соединениях,

моделях вооружений, наградах. Статистика. Песни военных лет. Памятники. География и другая информация.

<http://voyna1941-1945.narod.ru/> – Ордена Великой Отечественной войны

<http://waralbum.ru/>– «Военный альбом»: Фотоальбом Великой Отечественной войны: цифровой архив фотографий Второй мировой войны (1939 – 1945)

<http://www.soldat1941.narod.ru/> – Фотоархив Великой Отечественной войны : Советская и немецкая техника; Военнопленные солдаты РККА; Население городов и деревень; Города и населенные пункты. В архиве представлены уникальные фотографии, сделанные солдатами Вермахта преимущественно на оккупированной территории Советского Союза.

**Ұлы Жеңістің 65 жылдығына арналған
«Аталар ерлігіне бас иеміз» атты әдеби-сазды кештің**

С Ц Е Н А Р И Й І

Екі жас сахнаға шығады. Екеуінің әңгімесі.

Біріншісі: -Ертең ұлы мейрам Жеңіс күні ғой. Соған мәңгілік алау жанына барып, майдангер аталарымызға тағзым етейік!

Екіншісі: - Қойшы, сен де ерігеді екенсің. Одан да интернеттегі достарымызбен сөйлесейік.

Біріншісі: - Сен неге түсінбейсің? Біздің бейбіт өмір сүріп жатырғанмыз, еш алаңсыз білім алып жүргеніміз – осы аталарымыздың ерен еңбектерінің арқасы. Сұм соғыс дәл біздердей кезінде олардың жастықтарын ұрлады емес пе?

Екіншісі: - Кешір, расында да мен ойланып көрмеппін.

Жүргізуші: Бозбала балғын дәуреннің

Жинап тастап қызығын.

18-де от кешкен

Көріп соғыс сұмдығын.

Сезімтал жанның содан ба

Бұл күнде аппақ шаштары.

Жанда да, тәнде де жара жазылмай,

Әлі жүр соғыс дақтары. Иә, ащы болса да, тарихтан орын алған Ұлы Отан соғысының аяқталғанына биыл тура 65 жыл толғалы тұр. Бүгінгі Ұлы Жеңістің 65 жылдығына арналған шараға қош келдіңіздер! Ұлы Отан соғысының отты жылдарында елге қалқан, майданда от кешкен қаһарман ұрпаққа мың тағзым! – дей келе, сол сұм соғыста қаза тапқан ардақты аталарым бен апаларымызды еске алуға бір минут үнсіздік жариялаймыз!!!

Сөз ұйым басшысына беріледі.

Жүргізуші: Қан майданда от кешкен майдангерлер туралы айтпай өту мүмкін емес. Кеңес Одағының батыры атанған шығыстың қос жұлдызы Әлия мен Мәншүк есімдерін ұрпақ мәңгілік айтып жүреді. Қазақтың «қанатты қызы» атанған Хиуаз Доспанова ұшақтан құлап, төрт рет ауыр жарақат алса да, есін жинасымен ұрыс даласына қайта жиналып отырған. Соғыстан кейін де маңызды қызметтер атқарған Х. Доспановаға Елбасы Жарлығымен 2005 жылы Халық Қаһарманы атағы берілді. Біздің облысымыздан шыққан Кеңес Одағының батырлары **Есен Орақбаев, Ерденбек Ниетқалиев, Павел Садомсков, Андрей Тихоненко, Алексей Чурилин, Темір Масин, Михаил Абдоллов, Ахмедияр Хусайновтар** есімдерін мақтанышпен атауға болады.

Әр кезеңде біздің университетімізде қызмет атқарған соғыс және тыл ардагерлерінің есімдері де жас ұрпаққа үлгі-өнеге. Мысалы, соғыс ардагерлері: **Әзекен Кәрімұлы Бірімжаров, Елена Захаровна Голованова, Иван Иванович Нефедов, Оверченко Иван Алексеевич, Кенжеғали Орақұлы Нұрмағанбетов, Қисмет Қапанұлы Қапанов.** Тыл ардагерлері: **Әмірхан Әтелұлы Қарасаев, Шангерей Хамитұлы Даулетьяров, Леонтий Михайлович Горбов, Ким Ғұсманұлы Ахметов** және т.б. (**Батыс Қазақстан облысы бойынша слайд-шоу**) Бүгінгі ән мен күй сіздер үшін!

«Сен құрметте, оны!» өлеңі оқылады.

Жүргізуші: Мезгілсіз өлген ардагер ұлдар айбыны

Желбіре тулар

Толықсып тұрса май гүлі

Қуану керек!

Қуану керек десек те,

Ұмыту қиын қайғыны. Әзекен ата, Әмірқан ата өздеріңіз туралы, соғыс жылдарындағы өмірлеріңіз туралы жас ұрпаққа әңгімелеп берсеңіздер. Ән **«Соғыстан қайтқан солдаттар».** (слайд-шоу).

Назарларыңызға «Көңіл толқыны» күйі ұсынылады.

Жүргізуші: Сұрапыл соғыстың куәгерлері ардагер аталар, сіздерден студенттер мен қонақтардың соғыс туралы естіп білгілері келеді деген ойдамыз. Қан майданның жүректе жарасы бар,

Қайғысы мен зілі бар, наласы бар.

Арамызда жүретін алшаң басып,

Ардагерлер азайып барасындар.

Ән **«Қариялар азайып бара жатыр».**

«Соғыстың соңғы күні» өлеңі

Жүргізуші: Бас игін ұрпақ,

Отанның даңқына!

Бас игін ұрпақ,

Ерлердің рухына!

Олар өлген жоқ,

Олар тірі мәңгі!

Олар бізбен бірге

Көреді атар таңды.

Олар бізбен бірге

Жеңісті тойлайды.
Олар мәңгілік гүлдейді, солмайды
О, ұрпақ, есіңнен шығарма!

«Жеңіс жыры» өлеңі

Жүргізуші: Елімізге тағы да жеткен Ұлы Жеңіс мейрамы құтты болсын!
Еліміздің еңсесі аласармай, халқымыз бейбіт ғұмыр кешсін! Әлемді бесіктегі
сәбилердің тәтті үні тербесін!

Мазмұны

Кіріспе.....	
Ерлік - ел мұрасы (кітаптар,мақалалар).....	4
Ер есімін ел ұмытпайды (БҚО бойынша мәліметтер).....	12
Қазақтың жарық жұлдызы М. Мәметова.....	14
Музей М. Маметовой.....	16
Қаһарман қыз Хиуаз Доспанова.....	17
Великая Победа и Великая война в Интернете (сайты).....	18
Сценарий «Аталар ерлігіне бас иеміз».....	21